

Universitetet i Oslo

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Eksamen i Fys1000 - Basalfag for naturvitenskap og medisin
Eksamensdag: 3 desember 2004. Tid for eksamen: 14.00 - 17.00
Oppgavesettet er på 3 sider

Tillatte hjelpemidler:

- Øgrim og Lian: Størrelser og enheter i fysikk og teknikk eller tilsvarende tabell.
- Rottmann: Matematisk formelsamling eller tilsvarende tabell.
- To A4-ark med egne notater.
- Lommekalkulator uten innlastet program eller data.

Kontroller at oppgavesettet er komplett før du begynner å besvare spørsmålene.

NB! Til besvarelsen av de enkelte spørsmål på oppgave 1, 2, 3, 4 og 5 skal du inkludere begrunnelser, forklaringer, skisser og kommentarer. Der det spørres etter uttrykk skal du bruke de størrelser og symboler som er oppgitt i oppgavens tekst og figurer.

Oppgave 6 a,b og c er flervalgsoppgaver, hver med fem svaralternativer. Angi det oppgitte svar som er nærmest det du mener er riktig. Feil svar trekkes i poeng tilsvarende 1/5 av riktig svar. Dersom du ikke vet svaret bør du svare blankt.

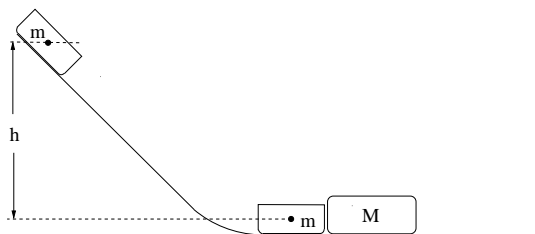
Følgende konstanter er oppgitt:

Tyngdens akselerasjon $g = 9,80 \text{ ms}^{-2}$

Avogadros tall $N_A = 6,022 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1}$

Vannets tetthet $\rho = 10^3 \text{ kg/m}^3$.

Oppgave 1

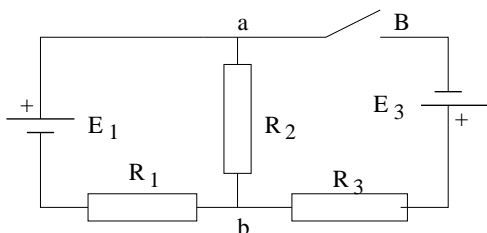
Figuren viser en kloss med masse m som sklir friksjonsløst fra en høyde h ned et skråplan. Klossen er i ro før start. Skråplanet går over i en horisontal bane, der klossen kolliderer fullstendig inelastisk med en annen kloss med masse M .

- Finne den første klossens hastighet v_1 rett før kollisjonen.
- Finne de to klossenes felles hastighet v_2 rett etter kollisjonen.

Den første klossens har kinetisk energi E_1 rett før kollisjonen, og de to sammenkoblede klossene har kinetisk energi E_2 rett etter kollisjonen.

- Finne differansen $E_1 - E_2$ og forklar hvorfor forskjellen er større enn null.
- Vi setter nå $M = m$. De to sammenkoblede klossene glir inn på et område av den horisontale banen der det er friksjon. Friksjonskoeffisienten er μ . Finne lengden x klossene glir på området med friksjon uttrykt ved h og μ .

Oppgave 2

Figuren viser en kobling av motstander og to ideelle batterier, der EMS'ene $E_1 = 16 \text{ V}$ og $E_3 = 36 \text{ V}$. Motstandene $R_1 = 20 \Omega$, $R_2 = 60 \Omega$ og $R_3 = 15 \Omega$. B er en bryter som kobler den høyre del av kretsen inn eller ut.

- Formuler Kirchhoffs lover for elektriske kretser.
- Finn strømmen gjennom hver av de tre motstandene når bryteren er åpen.
- Hva blir de samme strømmene når bryteren er lukket?
- Hva er potensialforskjellen $V_b - V_a$ mellom pkt. b og a på figuren når bryteren er lukket?
- Hva er den elektriske effekten som tilføres motstanden R_2 når bryteren er lukket?

Oppgave 3

Hydrogen i naturen har tre isotoper, hvorav den tyngste, ^3H , er radioaktiv med halveringstid $t_{1/2} = 12,3 \text{ år}$. ^3H dannes kontinuerlig i atmosfæren slik at alt vann inneholder ca. 10^{-15} atomprosent ^3H . Vi regner atomvekten av hydrogen lik 1 og oksygen lik 16.

- Beregn desintegrasjonskonstanten λ (i SI-enhet).
- Hvor mange hydrogenkjerner er det i en liter vann (H_2O), og hvor mange av dem er tritium?
- Hva er tritiumaktiviteten pr. liter vann?

Oppgave 4

I denne oppgaven får du bruk for linseformelen: $\frac{1}{f} = \frac{1}{s} + \frac{1}{s'}$.

I en filmframviser avbildes bilder fra filmen til en skjerm gjennom filmframviserens linse. Linsas brennvidde er 105 mm og avstanden mellom linse og skjerm er 8,00 m.

- Bildet på skjermen er skarpt. Hva er avstanden mellom film og linse?
- Bildene på filmen er 36 mm brede. Hva er bredden av bildet på skjermen?

